

15. fond A „Jó Pásztor” zsidómisszió iratai

Református Egyetemes Konvent „Jó Pásztor” Misszió albizottsága iratai

2,12 ifm

Az 1930-as évek második felében, a szélső-jobboldal előretörése, — különösen az Anschluss után, német nyomásra — megindult a belső izgatás — egyebek között — a zsidóság ellen is, s sorra születtek az un. „zsidótörvények”. A református egyház első, a folyamat megfékezésére, a „németek éhsége” részben kielégítésére, jó szándékú bár, de naiv távlataiban kellően át nem gondolt intézkedései után az ellenállás mind elvi, mind gyakorlati részről majd a mentőakciók egyre határozottabbakká váltak. Ennek a folyamatnak részeként, 1942. október 20-án a Magyarországi Református Egyház Egyetemes Konventje Muraközy Gyula lelkész, konventi missziói előadó elnöklete alatt és Éliás József igazgató lelkész vezetésével megalakította a „Jó Pásztor Bizottság”-ot, amelynek eredeti célja a zsidóságból áttért református egyháztagnok kelkigondozása, és az erre rászorulóknak szociális és karitatív gondozása volt, a „misszió” címszó alatt tevékenykedett, de valójában mindinkább az embermentés lett a tényleges feladata és tevékenysége. (Az evangélikus egyház nem hozott létre hasonló szervezetet, hanem ide delegálta Sztéhló Gábort, aki a Jó Pásztor Bizottság égisze alatt végezte áldásos mentő tevékenységét.) A Református Egyház — részben — a Jó Pásztor Bizottságon keresztül is végezte mentőakcióit; a Bizottság munkatársai kapcsolatban álltak az üldözöttek szervezeteivel, vezetőivel, részt vettek a körlevelek készítésében, az illetékes kormánysszervezetekhez való eljuttatásához, több ezer zsidó „kikeresztelésében” (ami sokkal inkább az embermentés „missziója”, küldetése tárgykörébe tartozó tevékenység volt — így is értelmezték a háború utáni zsidó vezetők is —, mint a keresztyén hitre juttatás eszköze), — s érték is el eredményeket: pl. a sárgacsillag viselése alól sokan (mintegy 20.000-en) mentesültek, s deportások alól is sikerült sokakat megmenteni, s mintegy 60.000 ember életét tudták a különböző akciók megmenteni. A Jó Pásztor Bizottság munkája egyáltalán nem volt veszélytelen tevékenység, különösen a háború utolsó két évében.

A Jó Pásztor Bizottság a II. világháború utáni nyomorban is igyekezett segíteni mind az itthonmaradottaknak, mind a deportálásokból hazakerülteknek. 1945-ben az Erdélyi Református Egyház is csatlakozott ehhez a munkához: 1945. augusztus 6-án Kolozsvárott megalakult a „Jó Pásztor Misszió Baráti Társasága”.

(A román ortodox Egyház Dragos Gergely vezetésével szintén részt vett e szolgálatban.)

A Jó Pásztor Bizottság a II. világháború után a Református Egyetemes Konvent albizottságaként működött, s elhatárolta magát a cionizmustól, a belső társadalmi egységet és a megbékélést kívánta szolgálni. 1950-ben, a nagy átalakulás keretében szűnt meg szervezetiileg is.

1.	doboz	1.	Report (Nagy Gyula és Borsos Sándor angol nyelvű beszámolója a gettóban végzett munkájukról)	1945
			Az előző magyar nyelven	1945
		2.	Beszámoló és jelentés (a Skót Missziónak)	1945
		3.	Zsidó áttérési igazolások	1944
		4.	Körlevelek 1945, 1951 (A Jó Pásztor története)	
		5.	The „Good shepherd” - A Jó Pásztor munkájának angol nyelvű ismertetése	

		6. Ruhasegély (?) nyilvántartókönyv	1947—1948
		7. a. munkarend	
		b. bibliaórák időpontja	
		8. Ifjúsági (kezdő) összejövetelekre meghívó	1947
		9. Izrael Reménysége c. folyóirat (2 db)	1946
		10. A „Jó Pásztor” tisztviselőinek névsora (havi pótjegy kéréséhez)	1946
		11. A Ref. Egyet. Konvent „Jó Pásztor” Missziói Albizottsága iratai	1942—1944
2.	doboz	Pénztárbizonylatok	1943
3.	doboz	Pénztárbizonylatok	1944
4.	doboz	Pénztárbizonylatok	1944. jún.- 1944. okt.- nov.-1945. nov.
5.	doboz	Pénztárbizonylatok	1945.dec.— 1946. jan.- aug.
6.	doboz	Pénztárbizonylatok	1946. szept.- dec.—1947. jan.-márc.
7.	doboz	Pénztárbizonylatok	1947. ápr.- szept.
8.	doboz	Pénztárbizonylatok	1947. okt.- dec.—1948. jan.-febr.
9.	doboz	Pénztárbizonylatok	1948. márc.- júl.
10.	doboz	Pénztárbizonylatok	1948. aug.- nov.-dec.
11.	doboz	Pénztárbizonylatok	1949. jan.- márc.
12.	doboz	Pénztárbizonylatok	1949. ápr.- szept.
13.	doboz	Pénztárbizonylatok	1949. szept.- dec.
14.	doboz	Pénztárbizonylatok	1950. jan.-júl.
15.	doboz	Pénztárbizonylatok	1950. aug.- dec.—1951. jún.-szept.
16.	doboz	Raktári bizonylatok	1943, 1944— 1947.
		Tört arany és darab arany bizonylatok	1946.